

Regiunea transnistreană în vizorul Raportului de țară al Departamentului de Stat al SUA (Extras)

La 14 Aprilie 2022, Departamentul de Stat al SUA a publicat Rapoartele de țară cu privire la situația în domeniul Drepturilor Omului pentru anul 2021.

Raportul include constatări importante legate de situația în domeniul Drepturilor Omului din Republica Moldova, inclusiv în regiunea transnistreană. Principalele constatări ale Raportului confirmă situația gravă a drepturilor omului în acest teritoriu al Republicii Moldova.

1. Tortură, tratament inuman și degradant. Condiții de detenție. Lipsa accesului în locurile de detenție:

În regiunea transnistreană s-au raportat acuzații de tortură și tratamente inumane și degradante în centrele de detenție, inclusiv refuzul asistenței medicale și izolare prelungită. Nu exista un mecanism cunoscut pentru a investiga presupusele acte de tortură ale „forțelor de securitate” din regiune. Organele transnistrene „de aplicare a legii” nu au raportat public nicio investigație sau urmărire penală pentru tortură sau tratament inuman din partea „forțelor de securitate” transnistrene în cursul anului.

Totodată, condițiile în închisori și centrele de detenție au rămas precare, iar maltratarea deținuților a rămas o problemă majoră. Majoritatea celulelor de detenție preventivă nu aveau paturi personale pentru persoanele deținute și toalete, o condiție pe care „ombudsmanul” transnistrean a calificat-o drept o „încălcare a demnității umane”. Administrația de facto a continuat să interzică accesul pentru evaluarea independentă

a condițiilor centrelor de detenție.

ONG-urile de pe ambele maluri ale Nistrului au raportat că administrația de facto le-a refuzat accesul în închisori. OSCE a avut un acces extrem de limitat la deținuți. Vizita din iunie a unui medic OSCE la locul de detenție al lui Oleg Horjan a avut loc după numeroase solicitări fără răspuns din partea OSCE și a fost singurul exemplu raportat de astfel de vizită în cursul anului. Solicitățile OSCE de acces la alți deținuți din stânga Nistrului cu probleme serioase de sănătate au continuat să fie ignorate, inclusiv în cazul lui Adrian Glijin. Nu au existat rapoarte privind vreo monitorizare independentă a centrelor de detenție din regiunea transnistreană.

2. Arestări arbitrare:

În regiunea transnistreană s-au raportat frecvent arestări și detenții arbitrare. Administrația de facto s-a implicat cu impunitate în arestarea și detenția arbitrară, aceasta fiind o problemă semnificativă. De exemplu, doi cetățeni moldoveni, Adrian Glijin și Stanislav Minzarari, au fost arestați de administrația de facto în octombrie 2020 și acuzați de spionaj, acțiune considerată de societatea civilă și ONG-urile pentru drepturile omului ca fiind motivată politic.

Într-un interviu, „ministrul de externe” al regiunii transnistrene, Vitali Ignatiev, a ridicat posibilitatea unui „schimb de prizonieri” pentru Andrei Samonii, fost membru al miliției transnistrene, condamnat de o instanță din Republica Moldova la 15 ani de închisoare pentru răpire și tortură, în schimbul lui Glijin și Minzarari. S-a menționat că Adrian Glijin avea o sănătate precară, iar OSCE a cerut în mod repetat să-l viziteze cu un medic. Până la sfârșitul anului, administrația de la Tiraspol nu au răspuns solicitării.

Arestările arbitrare, în special în cazul persoanelor care au criticat administrația de facto, au rămas, de asemenea, o

problemă semnificativă.

De asemenea, avocații din regiunea transnistreană au raportat că administrația de facto a refuzat în mod regulat persoanelor acuzate dreptul la un avocat ales de ei și că procesele au fost adesea ținute în secret, fără anunțarea publică a acuzațiilor. De exemplu, procesul lui Adrian Glijin a fost ținut în secret, iar cazul lui a fost clasificat de administrația de facto drept secret de stat din cauza acuzațiilor de spionaj. Procesele pentru cei care au fost arestați în mod arbitrar pentru exercitarea libertăților fundamentale și criticarea administrației de facto au continuat să se desfășoare cu ușile închise.

3. Libertatea de exprimare. Libertatea presei și cenzura:

În regiunea transnistreană libertatea de exprimare a continuat să fie reprimată. Administrația de facto a continuat să implementeze o *Strategie pentru combaterea extremismului pentru anii 2020-2026*, care oferă instrumente suplimentare pentru a reduce la tăcere disidența și a reprima în continuare libertatea de exprimare, completând „legea” existentă din 2007 privind combaterea activităților extremismului. Mai multe persoane s-au confruntat cu acuzații în temeiul „legii anti-extremism” pentru că au criticat public administrația de facto în cursul anului.

De asemenea și libertatea presei în regiunea transnistreană a rămas o preocupare majoră. Pe parcursul anului, Freedom House a evaluat din nou mass-media din regiune ca „nu este liberă”. Canalele de televiziune și posturile de radio din stânga Nistrului sunt reglementate de „serviciul media de stat” și „serviciul de telecomunicații de stat”. „Serviciul media de stat” supraveghează mass-media și politica „de stat” în sectorul informațional.

Chiar și jurnaliștii din stânga Nistrului, au practicat în mod similar autocenzura și au evitat să critice administrația de

facto, obiectivul secesioniștilor de independență, „politica externă” sau orice ar fi considerat „extremist” în cadrul *Strategiei de Combatere a Extremismului 2020-2026*, pentru a evita represaliile „oficiale”.

4. Violența domestică:

Violența domestică fără „vătămare corporală substanțială” (cum ar fi fracturile sau comoția) rămâne o contravenție administrativă, nu penală, care se pedepsește doar cu amendă. Supraviețuitoarele violenței domestice din regiunea transnistreană nu sunt protejate de „lege”, care nu are o definiție a violenței domestice și nu permite diferențierea cazurilor de violență domestică de alte infracțiuni. Acest fapt a dus la absența statisticilor oficiale privind numărul de violențe domestice și a cazurilor de violență. Potrivit ONG-urilor locale, la 31 octombrie, linia telefonică de încredere pentru prevenirea violenței domestice a înregistrat 1.340 de apeluri. Administrația de facto nu au întreprins deseori nicio măsură atunci când femeile erau bătute de agresori bărbați.

5. Persoanele intern strămutate:

Legislația națională nu definește conceptul de persoane strămutate intern (PSI), iar autoritățile nu raportează date oficiale despre PSI. Cu toate acestea, ONG-uri precum Promo-LEX și un raport al Consiliului Norvegian pentru Refugiați din 2004 au estimat că aproximativ 130.000 de persoane au fost strămutate de conflictul din 1992 în regiunea transnistreană. Administrația de facto au refuzat accesul veteranilor moldoveni ai conflictului din 1992 în regiune. Guvernul Republicii Moldova a notat trei cazuri în cursul anului în care administrația de facto a emis ordine de expulzare pentru veteranii al căror domiciliu permanent era situat pe teritoriul controlat de către administrația de facto a regiunii transnistrene.

Alte constatări ale raportului se referă la situația școlilor cu predare în limba română, libertatea de circulație, de întrunire și asociere, dar și alte aspecte importante ale drepturilor omului.

Raportul de țară pentru Moldova pentru anul 2021 poate fi accesat aici – <https://bit.ly/30eH3qR>.